

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Martina Piovartsyho a sudcov JUDr. Emila Bdžocha a JUDr. Viliama Dohňanského, na neverejnom zasadnutí 21. februára 2012 v trestnej veci obžalovaného **J. M.**, pre trestný čin neodvedenia dane a poistného podľa § 148 ods. 1, alinea 2, ods. 4 Tr. zák. účinného do 31. decembra 2005 a iné, o sťažnosti obhajcu JUDr. Ľ. S. proti uzneseniu predsedu senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 19. decembra 2011, sp. zn. 1 To 10/2010, rozhodol

t a k t o :

Podľa § 148 ods. 1 písm. c/ Tr. por. sťažnosť obhajcu JUDr. Ľ. S. **s a z a m i e t a.**

O d ô v o d n e n i e

Uznesením predsedu senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 19. decembra 2011 bola obhajcovi JUDr. Ľ. S., advokátovi Advokátskej kancelárie, Š., uložená podľa § 66 ods. 1 Tr. por. účinného do 31. decembra 2005 poriadková pokuta vo výške 1 000 (tisíc) eur.

Proti tomuto uzneseniu včas podal sťažnosť obhajca JUDr. Ľ. S..

V písomnom odôvodnení uviedol, že neúčast' na verejnom zasadnutí, ktoré sa malo konať dňa 19. decembra 2011 ospravedlnil podaním zo dňa 16. decembra 2011, ktoré okrem iného odôvodnil náhlymi nepredvídanými osobnými prekážkami na jeho strane, nakoľko už počas tohto dňa sa začal jeho zdravotný stav zhoršovať a začal pociťovať bolesti. Pretože v tom čase nemohol predvídať ďalší priebeh svojich zdravotných komplikácií a uvedomoval si skutočnosť, že v nasledujúci pracovný deň, t. j. pondelok 19. decembra 2011 sa koná verejné zasadnutie v uvedenej trestnej veci, v ktorej sa jedná o prípad nutnej obhajoby podľa § 36 ods. 3 Tr. por. účinného do 31. decembra 2005, pripravil ospravedlnenie, ktoré v prípade

vážnych zdravotných komplikácií bol pripravený ihneď zaslať Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky, čo aj v dôsledku pretrvávajúcich zdravotných ťažkostí počas víkendu urobil mailovým podaním na adresu najvyššieho súdu v sobotu dňa 17. decembra 2011. V prípade, ak by jeho bolesti ustálili aspoň do toho štádia, že by sa mohol dostaviť na verejné zasadnutie, ospravedlnenie by nezaslal a určite by sa verejného zasadnutia zúčastnil.

Ospravedlnenie zaslal zo svojej mailovej adresy ešte počas víkendu tak, aby sa s ním mohol najvyšší súd oboznámiť čo najskôr pred začatím verejného zasadnutia, pričom originál tohto podania doručil najvyššiemu súdu prostredníctvom pracovníčky svojej advokátskej kancelárie taktiež pred začatím verejného zasadnutia. Aj z tohto konania je zrejmé, že vzniknutú situáciu sa snažil riešiť promptne tak, aby nemaril tento úkon. Ospravedlnenie zo dňa 16. decembra 2011 odôvodnil podľa svojho najlepšieho vedomia a svedomia tak, ako to jeho zdravotný stav umožňoval a keďže sám nepoznal diagnózu, nemohol bližšie špecifikovať v ňom uvádzané náhle nepredvídané osobné prekážky.

Za jeho neúčast'ou boli skutočne objektívne príčiny – náhly zdravotný kolaps spôsobený obličkovou kolikou, ktorému nemohol nijako zabrániť, brániaci mu v účasti na verejnom zasadnutí.

Podľa jeho názoru opísané okolnosti neprítomnosti jeho účasti na verejnom zasadnutí a nepodania včasného ospravedlnenia sú špecifické, spôsobené viacerými faktormi, najmä však náhlosťou a neočakávanosťou zhoršenia jeho zdravotného stavu, ku ktorému došlo počas víkendu predchádzajúcemu pracovnému dňu, v ktorom sa konalo verejné zasadnutie, s tým súvisiaca technická nemožnosť doručiť ospravedlnenie skôr ako ráno pred konaním verejného zasadnutia, nemožnosť riadnej chôdze a komunikácie spôsobenej ťažkými bolesťami.

Poukázal na to, že svoje ospravedlnenie doplnil podaním zo dňa 23. decembra 2011, kedy prvý krát prišiel do práce a v ktorom uviedol, že náhle nepredvídané okolnosti na jeho strane boli zdravotného pôvodu, o čom predložil súdu nález ošetrojúceho chirurga Fakultnej nemocnice s poliklinikou Bratislava, pracovisko Ružinov zo dňa 19. decembra 2011 preukazujúci jeho náhle a závažné zdravotné ťažkosti.

V tejto situácii poukázal na tvrdenie najvyššieho súdu uvedené v napadnutom uznesení, že individuálne, podľa okolností konkrétneho prípadu je možné výnimočne

aj dodatočné ospravedlnenie v prípadoch, v ktorých je zrejmé, že náhla prekážka objektívne bráni osobe v účasti na nariadenom úkone, napr. neočakávaná náhla závažná porucha zdravia znemožňujúca účasť, ale aj samotné včasné ospravedlnenie sa pred úkonom.

Uvedené skutočnosti preto podľa neho zakladajú dôvod na to, aby jeho podanie z 23. decembra 2011 – doplnenie ospravedlnenia zo 16. decembra 2011 bolo považované za dodatočné ospravedlnenie a uznané ako riadny dôvod na ospravedlnenie jeho neúčasti na verejnom zasadnutí dňa 19. decembra 2011, a to z dôvodu toho, že sa skutočne na jeho strane jednalo o náhlu, nepredvídateľnú a závažnú poruchu zdravia, ktorá mu objektívne bránila v účasti na verejnom zasadnutí a bránila aj včasnému ospravedlneniu, čo súdu preukázal.

Vyslovil domnienku, že Najvyšší súd Slovenskej republiky bol pri vypracovaní napadnutého uznesenia oboznámený s jeho podaním zo dňa 23. decembra 2011, čo odvodil od skutočnosti, že napadnuté uznesenie zo dňa 19. decembra 2011 mu bolo doručené až dňa 26. januára 2012, teda takmer mesiac po jeho vydaní a je viac ako pravdepodobné, že bolo vypracované neskôr, aj keď s dátumom 19. decembra 2011 a neskôr bolo aj určené na expedovanie. Svedčí o tom aj tá skutočnosť, že iné uznesenie toho senátu najvyššieho súdu v predmetnej trestnej veci, sp. zn. 1 To 10/2010, o vylúčení veci obžalovaného J. M. na samostatné konanie, tiež zo dňa 19. decembra 2011 mu bolo doručené dňa 27. decembra 2011.

Uviedol tiež, že nemal vedomosť o tom, že náhradný obhajca sa verejného zasadnutia nezúčastní nakoľko sa ospravedlnil. S uvedenou skutočnosťou nebol oboznámený, nakoľko v rozhodnom čase nebol nahliadať do trestného spisu.

Objektívne preto očakával, že sa náhradný obhajca verejného zasadnutia zúčastní a teda jeho neprítomnosť nemôže zapríčiniť zmarenie pojednávania. Neprítomnosť náhradného obhajcu na verejnom zasadnutí nemožno pričítať na vrub riadneho obhajcu, ktorý nemal vedomosť o tom, že sa verejného zasadnutia nezúčastní.

Zásadne namietol tvrdenie obsiahnuté v napadnutom uznesení, že v predmetnej veci mu už predtým predseda senátu najvyššieho súdu podľa § 66 ods. 1 Tr. por. uložil poriadkovú pokutu pre nerešpektovanie zákonnej povinnosti ustanoviť sa na súd v prípade nutnej

obhajoby a že jeho ospravedlnenie nebolo urobené ani riadne, ani včas a nebolo akceptované predsedom senátu.

Uviedol, že mu nie je zrejmé, aké ospravedlnenie, ktoré nemalo byť akceptované súdom, má najvyšší súd na mysli, pretože si nie je vedomý svojej absencie v tomto konaní, a preto sa nemôže k nemu adekvátne vyjadriť. V tejto trestnej veci sa ako obhajca obžalovaného J. M. neospravedlňoval, vždy sa na pojednávanie, respektíve, verejné zasadnutie riadne dostavil, nikdy nebol napomínaný pre nerešpektovanie svojich zákonných povinností a nikdy mu nebola ani uložená žiadna poriadková pokuta.

Z týchto dôvodov uložení poriadkovú pokutu považuje za neodôvodnenú, a to vzhľadom k tomu, že jeho konanie v súvislosti s ospravedlnením neúčasti na verejnom zasadnutí v žiadnom prípade nevykazovalo znaky obštrukcie alebo snahy o zmarenie nariadeného úkonu, ale bolo urobené z dôvodu objektívnych nepredvídateľných náhlych príčin a z jeho strany bolo urobené prvýkrát. Je pravdou, že verejné zasadnutie už bolo niekoľkokrát odročované. Je však potrebné uviesť, že sa tak stalo vždy z dôvodov na strane niektorého z obžalovaných, nie z dôvodov na jeho strane.

Výška uloženej poriadkovej pokuty uložená v hornej polovici zákonom ustanovenej výmery je nielen neodôvodnená, ale aj neprimeraná, pretože prejavil eminentnú snahu o ospravedlnenie svojej neúčasti, túto aj náležite odôvodnil, i keď v dodatočnom doplnení svojho ospravedlnenia. Jeho neúčasti bránili objektívne príčiny, pričom nevedel o tom, že aj náhradný obhajca sa ospravedlňoval.

Na záver uviedol, že obžalovaný J. M. je dlhodobo chorý a v tejto súvislosti je pravidelne hospitalizovaný. Vyslovil však súhlas so záverom predsedu senátu, že možnosť uskutočnenia verejného zasadnutia v súvislosti so zdravotným stavom jeho klienta je výhradným právom súdu.

Aj keď je zrejmé, že sa nemohol verejného zasadnutia zúčastniť pre zdravotné problémy, úprimne ľutuje, že z dôvodu jeho neprítomnosti toto bolo odročené, a to aj napriek ustanovenému náhradnému obhajcovi, ktorý úplnou zhodou okolností sa na tento termín ospravedlnil.

Vyslovil presvedčenie, že vec už bude ukončená bez akýchkoľvek prietáhov zo strany obhajcu alebo obžalovaného.

Vzhľadom na skôr uvedené skutočnosti na záver sťažnosti požiadal, aby jeho žiadosti bolo vyhovené.

Pretože obžaloba bola podaná 27. októbra 2004 najvyšší súd dôsledne sa riadiac ustanovením § 564 ods. 4 zákona č. 301/2005 Z. z. (Tr. por.) účinného od 1. januára 2006 pri plnení prieskumnej povinnosti napadnutého uznesenia postupoval podľa § 147 ods. 1 Tr. por. účinného do 31. decembra 2005.

Najvyšší súd Slovenskej republiky na podklade podanej sťažnosti v súlade s ustanovením § 147 ods. 1 Tr. por. preskúmal správnosť výroku napadnutého uznesenia, proti ktorému mohol sťažovateľ podať sťažnosť a konanie predchádzajúce napadnutému uzneseniu a zistil, že sťažnosť obhajcu JUDr. L. S. nie je dôvodná.

Podľa § 66 ods. 1 Tr. por., kto napriek predchádzajúcemu napomenutiu ruší konanie alebo kto sa voči súdu, prokurátorovi, vyšetrovateľovi alebo policajnému orgánu správa urážlivo alebo kto bez dostatočného ospravedlnenia neposlúchne príkaz alebo nevyhovie výzve, ktoré mu boli dané podľa tohto zákona, toho môže predseda senátu a v prípravnom konaní prokurátor, vyšetrovateľ alebo policajný orgán potrestať poriadkovou pokutou do 1650 eur.

Podľa § 190 ods. 1 Tr. por. orgán, proti ktorého uzneseniu sťažnosť smeruje, môže jej sám vyhovieť, ak sa zmena pôvodného uznesenia nedotkne práv inej strany trestného konania.

Podľa § 185 ods. 3 Tr. por. proti uzneseniu predsedu senátu odvolacieho senátu, ktorým uložil poriadkovú pokutu, je prípustná sťažnosť, o ktorej rozhodne iný senát tohto súdu, ktorý pri tomto rozhodovaní má postavenie nadriadeného orgánu.

Predseda senátu, ktorý obhajcovi poriadkovú pokutu uložil, podanej sťažnosti v rámci autoremedúry nevyhoviel, a preto bola elektronickou formou pridelená na prejednanie a rozhodnutie inému senátu tohto súdu a to senátu 4 T.

Z obsahu predloženého spisu možno zistiť, že najvyšší súd určil v predmetnej trestnej veci termín verejného zasadnutia na 19. decembra 2011 po tom, ako musel verejné zasadnutie určené na 7. novembra 2011 odročiť. Termín verejného zasadnutia obhajca obžalovaného J. M. JUDr. Ľ. S. vzal na vedomie. Napriek tejto skutočnosti sa na verejné zasadnutie nedostavil. V písomnom podaní zo 16. decembra 2011 (ktoré bolo najvyššiemu súdu doručené 19. decembra 2011 o 8.44 hod.), teda v deň, kedy malo byť v predmetnej veci vykonané verejné zasadnutie uviedol, že pre pretrvávajúcu práceneschopnosť ospravedlňuje neprítomnosť svojho klienta obžalovaného J. M. na verejnom zasadnutí a taktiež z dôvodu náhlych nepredvídaných osobných prekážok na jeho strane, požiadal aj o svoje ospravedlnenie (č. l. 448).

V doplnku ospravedlnenia z 23. decembra 2011, ktoré bolo najvyššiemu súdu doručené 27. decembra 2011 upresnil, že jeho náhle, nepredvídané osobné prekážky pozostávali zo zdravotných dôvodov, pretože sa musel náhle podrobiť akútnemu lekárskemu ošetrovaniu (č. l. 484). Ako prílohu k tomuto doplnku predložil súdu lekárske potvrdenie z 19. decembra 2011.

Z pripojeného lekárskeho nálezu z 19. decembra 2011 vyplýva, že obhajca sa na lekárske vyšetrenie dostavil 19. decembra 2011 o 07:48 hod. a ako dôvod návštevy lekára uviedol náhlou bolesť v pravom boku s vyžarovaním do brucha, nutkanie na močenie a napínanie na zvracanie, ktoré začal pociťovať cca hodinu pred vyšetrením (č. l. 484).

Z ustanovenia § 66 Tr. por. vyplýva, že poriadkovú pokutu v zákonom určenej výške môže predseda senátu uložiť tomu, kto bez dostatočného ospravedlnenia neposlúchne príkaz alebo nevyhoví výzve, ktoré mu boli dané podľa tohto zákona.

Poriadková pokuta predstavuje tradičný spôsob postihu tých osôb, ktoré neuposlúchnu výzvu alebo vydaný príkaz a je jedným z prostriedkov vynútenia splnenia určitej povinnosti podľa Trestného poriadku.

Je nepochybné, že určenie termínu verejného zasadnutia, ktorý obhajca vezme na vedomie je príkazom v zmysle 66 Tr. por., ktorému je potrebné vyhovieť a jeho neuposlúchnutie bez dostatočného ospravedlnenia, je v súlade so zákonom možné postihnúť sankciou vo forme poriadkovej pokuty do výšky 1 650 eur.

Ak je obhajca obvineného riadne a včas upovedomený o hlavnom pojednávaní (verejnom zasadnutí) vo veci, v ktorej ide o prípad nutnej obhajoby, je potrebné takéto upovedomenie považovať za príkaz daný obhajcovi podľa Trestného poriadku, aby sa na hlavné pojednávanie (verejné zasadnutie) dostavil ako to má na mysli ustanovenie § 66 ods. 1 Tr. por.

Dostatočným ospravedlnením podľa § 66 ods. 1 Tr. por. sa podľa ustálenej súdnej praxe (zákon tento pojem nedefinuje) rozumie vážny dôvod, ktorý jednak bráni v účasti na úkone a jednak včasné ospravedlnenie neúčasti.

Podľa okolností konkrétneho prípadu je výnimočne možné aj dodatočné ospravedlnenie v prípade náhlej a objektívnej prekážky, ktorá je natoľko závažná, že reálne a úplne znemožní takej osobe účasť na nariadenom úkone súdu a zároveň teda aj samotné riadne a včasné ospravedlnenie jej neprítomnosti pred úkonom súdu.

V posudzovanom prípade sa tak nestalo. Z písomného podania obhajcu JUDr. L. S. zo 16. decembra 2011 nepochybne vyplýva, že už v ňom popri ospravedlnení neprítomnosti obžalovaného J. M. obhajca zároveň požiadal aj ospravedlnenie svojej neúčasti na nariadenom úkone trestného konania z dôvodu náhlych nepredvídaných osobných prekážok na jeho strane (č. l. 448). Na podklade uvedeného možno preto vyvodit' spoločlivý záver, že už 16. decembra 2011 bol obhajca rozhodnutý sa nariadeného úkonu trestného konania nezúčastniť. Dôvody svojej neprítomnosti obhajca bližšie nekonkretizoval, a preto ich povahu a závažnosť nebolo možné posúdiť. Že v tom čase nešlo o prekážky zdravotnej povahy možno vyvodit' z toho, že v písomnom podaní obhajca tieto žiadnym spôsobom neuviedol, a to ani všeobecne v čom mu nič nebránilo a mohol tak spraviť aj bez potrebného odborného vzdelania. Zároveň možno túto skutočnosť vyvodit' aj z predloženej lekárskej správy. Z obsahu tejto vyplýva, že zdravotné ťažkosti začal obhajca pociťovať až 19. decembra 2011 cca o 06.48 hodine a nie ako uvádza v podane sťažnosti, že už počas dňa 16. decembra 2011 sa začal jeho zdravotný stav zhoršovať a začal pociťovať bolesti.

V prípade, ak by teda zodpovedalo skutočnosti tvrdenie obhajcu o jeho zdravotných ťažkostiach už 16. novembra 2011, ktoré si však návštevu lekára nevyvynútili, nič mu vzhľadom na okolnosti prípadu (naliehavosť situácie) reálne a úplne nebránilo v tom, aby ešte

16. novembra 2011 vhodným spôsobom (napríklad telefonicky, faxom) alebo prostredníctvom sekretárky oznámil túto skutočnosť kancelárii súdu s tým, že je veľmi pravdepodobné, že sa nariadeného úkonu trestného konania zo zdravotných dôvodov nezúčastní a o tejto významnej skutočnosti predloží lekársku správu.

Obhajca tak však nepostupoval a o jeho nezodpovednom prístupe svedčí aj tá skutočnosť, že napriek tomu, že hospitalizovaný nebol a po podaní infúzií sa cítil lepšie, dodatočné ospravedlnenie vyhotovil až 23. decembra 2011 (doručené najvyššiemu súdu bolo 27. decembra 2011), teda s časovým odstupom niekoľkých dní. Na tomto závere (zákonných povinnostiach obhajcu) nemení nič ani tá skutočnosť, že verejného zasadnutia sa nezúčastnil ani náhradný obhajca obžalovaného J. M..

Pokiaľ ide o námietku obhajcu, že v napadnutom uznesení je nesprávne uvedené, že už predtým mu bola uložená poriadková pokuta, je potrebné uviesť, že z jeho obsahu je zrejmé, že táto bola obhajcovi uložená predtým, ako senát najvyššieho súdu rozhodol o vylúčení obžalovaného J. M., klienta obhajcu na samostatné konanie v zmysle § 23 ods. 1 Tr. por. účinného do 31. decembra 2005.

Z týchto dôvodov iný senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sa stotožnil s napadnutým rozhodnutím predsedu senátu najvyššieho súdu, že postup obhajcu v posudzovanom prípade nezodpovedal zákonnej povinnosti dostatočného a včasného ospravedlnenia a vzhľadom na zistené okolnosti prípadu ani ospravedlnenia dodatočného.

V súhrne možno preto vo všeobecnosti vyvodiť záver, že je povinnosťou každého poslúchnuť príkaz alebo vyhovieť výzve, ktoré mu boli dané podľa Trestného poriadku. Výnimku z tejto povinnosti tvorí len včasné a dostatočné ospravedlnenie. Výnimočne podľa okolností konkrétneho prípadu je v prípade náhlej a objektívnej prekážky možné aj dodatočné ospravedlnenie ak je táto natoľko závažná, že úplne znemožní účasť osoby na nariadenom úkone súdu. Povinnosťou obhajcu v prípade nutnej obhajoby je zúčastniť sa nariadeného úkonu trestného konania preto aj vtedy, ak sa tohto z rôznych dôvodov nezúčastní obžalovaný, pretože o tejto otázke prislúcha rozhodovať súdu a nie obhajcovi.

Správny a zákonný bol preto postup predsedu senátu najvyššieho súdu Slovenskej republiky, keď so zreteľom na zistené okolnosti prípadu uložil obhajcovi obžalovaného J. M.

JUDr. Ľ. S. poriadkovú pokutu, ktorej výška zodpovedá významu nariadeného úkonu trestného konania.

Na podklade týchto úvah najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol tak, ako je to uvedené vo výroku tohto uznesenia.

P o u ě n i e : Proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.

V Bratislave 21. februára 2012

JUDr. Martin P i o v a r t s y, v. r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Mgr. Monika Ivančíková